

УДК 008/719(477.65):796.5:502+908(477.65)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2023-4-25>

Валерій ОСІЄВСЬКИЙ

викладач кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, Київський національний університет культури і мистецтв, вул. Є. Коновальця, 36, м. Київ, Україна, 01033

ORCID: 0000-0002-5123-3723

Бібліографічний опис статті: Осієвський, В. (2023). Культурний туризм як фактор збереження та розвитку культурної спадщини Кіровоградщини. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 184–190, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-4-25>

КУЛЬТУРНИЙ ТУРИЗМ ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ КІРОВОГРАДЩИНИ

Культурний туризм є одним з найбільш очевидних і ефективних способів інтегрувати культурну спадщину в сучасний соціально-економічний простір регіону, операціоналізувати її та перетворити на ресурс розвитку. **Мета роботи** полягає у розгляді сучасного стану та проблем, пов'язаних зі становленням культурного туризму як фактору збереження та розвитку культурної спадщини Кіровоградщини. **Методологія дослідження** базується на синергетичному та культурологічному підході, що дозволяють поглянути на культурну спадщину як на синтез матеріальної та нематеріальної складової, складну та відкриту систему, що саморозвивається, а також туристичний ресурс, в рамках якого відбувається інтеграція традиційного змісту з сучасними культурними практиками. Також у роботі використано загальнонаукові методи (аналіз, систематизація теоретичних знань) та структурно-функціональний підхід, що допомагає визначити внесок культурного туризму у збереження та розвиток культурної спадщини Кіровоградської області. **Наукова новизна** дослідження полягає в тому, що в ньому вперше розглянуто особливості культурного туризму Кіровоградщини як фактору збереження та розвитку культурної спадщини регіону. **Висновки.** Стверджується, що особливістю розвитку цього напрямку туристичної діяльності на Кіровоградщині є, по-перше, його «колаборація» з екотуризмом (сільським або зеленим туризмом), їхня співпраця і взаємодія, а, по-друге, диференціація або внутрішнє розгалуження, коли в рамках культурного туризму в регіоні виділяють низку його підвидів (сегментів): фестивальний або подієвий, бібліотечний, «книжково-літературний», археологічний та ін. Наголошено, що одним із інноваційних напрямків є конструювання культурно-туристського простору Кіровоградської області на сучасному етапі завдяки цифровому маркетингу, соціальним медіа, інтегрованим маркетинговим комунікаціям тощо, а також важливий у методологічному плані є концепт «туристського наративу», що дозволяє по-новому поглянути на конфігурацію смислових зв'язків у структурі цього простору та на туристський кластер.

Ключові слова: Кіровоградська область, культурний туризм, культурна спадщина, регіональний розвиток, туристичні ресурси, екотуризм /сільський туризм.

Valery OSIEVSKY

Lecturer at the Department of Hotel and Restaurant and Tourism Business, Kyiv National University of Culture and Arts, 36-e Y. Konovaltsia street, Kyiv, Ukraine, 01033

ORCID: 0000-0002-5123-3723

To cite this article: Osievsky, V. (2023). Kulturnyi turyzm yak faktor zberezhenia ta rozvytku kulturnoi spadshchyny Kirovogradshchyny [Cultural tourism as a factor in saving and developing of the Kirovograd region cultural heritage]. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 184–190, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-4-25>

CULTURAL TOURISM AS A FACTOR IN SAVING AND DEVELOPING OF THE KIROVOHRAD REGION CULTURAL HERITAGE

Cultural tourism is one of the biggest obvious and effective means to integrate cultural heritage into the modern social-economic regional space, operationalize and turn it into a development resource. **The purpose of the work** lies in considering the current status and problem connected with the becoming of cultural tourism as a factor in saving and developing the cultural heritage of the Kirovohrad region. **The research methodology** is based on the synergistic and culturalological approaches that allow us to look at cultural heritage as the synthesis of material and non-material components, a complex and open system that develops itself and also as the tourist resource in the frame of which occurs

the integration of the traditional content with the modern practices. Also in the work the general-scientific methods (analysis, systematization of theoretical knowledge) were used, and the structural-functional approach that helps to determine the contribution of cultural tourism in saving and developing the cultural heritage of the Kirovohrad region. The scientific novelty of the research is in the fact considered for the first time the peculiarities of cultural tourism of the Kirovohrad region as a factor in saving and developing the cultural heritage of the region. Conclusions. It confirms that the peculiarities of this direction development of the tourist activity in the Kirovohrad region are, firstly, its "collaboration" with eco-tourism (village or green tourism), their cooperation and connection and, secondly, differentiation or internal branching when in the frames of cultural tourism in the region a number of its sub-types (segments) are singled out: festival or event, library, "book-literary", archaeological, etc. It is emphasized that one of the innovative directions is the construction of the cultural-tourist space of the Kirovohrad region at the modern stage thanks to digital marketing, social media, integrated marketing communications, etc., and also there is an important, in methodological aspect, concept of a "tourist narrative" that allows to look newly at the configuration of the contest connection in the structure of this space and on the tourist cluster.

Key words: the Kirovohrad region; cultural tourism; cultural heritage; regional development; tourist resources; eco-tourism / village tourism.

Актуальність проблеми. В наш час існує багато видів туризму (Sultan & Vanu, 2018), зокрема, якщо взяти за критерії туристичні ресурси та потреби, то можна виокремити два ключові види – екотуризм і культурний туризм. Перший задовольняє потреби відвідувачів у рекреації та «зближенні» з природою, де залучені природні туристичні ресурси, натомість другий експлуатує культурні цінності дестинації, щоб допомогти туристові пізнати країну, місцевість, людей, звичаї тощо. З-поміж цих видів культурний туризм відіграє особливо важливу роль: це форма туризму, яка базується на національній культурній ідентичності за участю громади з метою збереження та популяризації традиційних культурних цінностей. На додачу до екотуризму, медичного обстеження та лікування, пригодницького та пізнавального туризму тощо, останнім часом культурний туризм вважається перспективним напрямком й типовим продуктом країн, що розвиваються, і намагаються привабити подорожуючих та туристів з інших країн. Культурний туризм в основному спирається на культурні продукти, традиційні етнічні фестивалі, включаючи релігійні звичаї, вірування тощо, щоб створити привабливість для місцевих туристів та туристів з усього світу. Для них культурний туризм є можливістю задовольнити свої потреби, контактуючи з місцевістю, де проводять культурні фестивалі, та сприймаючи її колорит, що означає нові потоки та покращення життя місцевих жителів. У слаборозвинутих країнах або країнах, що розвиваються, платформи розвитку більш покладаються не на великі інвестиції для створення дорогих туристичних місць, а радше на природні туристичні ресурси та різноманіт-

ність ідентичності нації. Ці ресурси не створюють великої цінності для індустрії туризму, проте роблять значний внесок у соціокультурний розвиток країни чи регіону (Conti, 2015).

Індустрія туризму тісно пов'язана з культурною спадщиною. У 2001 році у звіті UNWTO про культурну спадщину та розвиток туризму зазначено, що: «Культура та туризм мають симбіотичні зв'язки. Мистецтво та ремесла, танці, ритуали та легенди, які ризикують бути забутими молодим поколінням, можуть бути відроджені, коли туристи проявляють до них великий інтерес. Пам'ятки та культурні реліквії можна зберегти за рахунок коштів, отриманих від туризму. Насправді ті пам'ятники та реліквії, які були покинуті, занепадають через відсутність відвідування» (UNWTO, 2001). В якості нового стилю споживання, культурний туризм є одним із найбільших і перспективних світових туристичних ринків. Культурна спадщина та культурний туризм тісно пов'язані: спадщина є основним ресурсом для залучення відвідувачів до культурного туризму, завдяки чому останній виступає ефективним інструментом фінансування та привернення уваги до збереження та розвитку культурної спадщини. Саме цей аспект, який зараз активно дискутується особливо в контексті загроз масштабної російсько-української війни, розглянемо на прикладі Кіровоградщини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема взаємозв'язку культурної спадщини та культурного туризму є доволі цікавою та привертає увагу багатьох зарубіжних та українських дослідників. Дж. Хендерсон розкрив проблематику спадщини та розвитку культурного туризму на прикладі зв'язку підвищен-

ням вартості бренду та міжнародного туризму (Henderson, 2018). М.А. Гарсія-Льоренте, Дж.М. Аранда-Рекена та М. Санхуан-Лопес дослідили цінність бренду об'єктів культурної спадщини (García-Llorente, Aranda-Requena & Sanjuán-López, 2019). А. Капур та М. Бейкер описали механізм використання культурної спадщини для створення туристичного бренду (Karoor & Baker, 2019). Ш. Лю і Х. Шу здійснили практичне дослідження давніх набережних міст на півдні річки Янцзи (Китай), додавши цікаві та важливі методологічні зауваги щодо сталого культурного туризму та збереження культурної спадщини (Liu & Shu, 2020). Інша група дослідників запропонувала концептуальну модель через ідентифікацію різних факторів, які впливають на розвиток спадщини та культурного туризму в усьому світі. Визначено, що підвищення вартості бренду, репутація напрямку, туристичний досвід, маркетинг та рекламна діяльність є ключовими факторами, що спри-

яють розвитку культурно-історичного туризму (Arumugam, Nakkeeran & Subramaniam, 2023).

Серед українських авторів, які торкаються цього аспекту у своїх працях, відзначимо такі імена, як О. Зараховський, З. Мазурик, Н. Левицька, Н. Паньків, К. Поливач, В. Химинець та ін. Окремо згадаймо роботи Ю. Осієвської, в яких вона обґрунтувала модель інтеграції культурної спадщини Кіровоградщини в сучасний соціокультурний простір регіону та продемонструвала таким чином її трансформаційний потенціал (Осієвська, 2022a, 2022b, 2022c).

Мета дослідження полягає у аналізі ситуації, пов'язаної зі становленням культурного туризму як фактору збереження та розвитку культурної спадщини Кіровоградщини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Враховуючи новий адміністративний поділ районування об'єктів культурної спадщини Кіровоградської області виглядає так (Туристичними стежками Кіровоградщини, 2017):

<i>Район, населений пункт</i>	<i>Кількість пам'яток</i>
Пам'ятки містобудування та архітектури національного значення	
м. Кропивницький	15
м. Новомиргород, Новоукраїнський р-н	1
с. Розумівка, Олександрівський р-н	1
Пам'ятки містобудування та архітектури місцевого значення	
м. Кропивницький, Кропивницький р-н	550
<i>Голованівський р-н</i>	39
<i>Кропивницький р-н</i>	79
<i>Новоукраїнський р-н</i>	35
<i>Олександрійський р-н</i>	30
м. Олександрія, Олександрійський р-н	106
Пам'ятки садово-паркового мистецтва національного значення	
Дендропарк «Веселі Боковеньки» Кропивницького р-ну	1
Онуфріївський дендропарк Олександрійського р-ну	1
Парк «Хутір Надія» Кропивницького р-ну	1
Пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення	
<i>Голованівський р-н</i>	1
<i>Кропивницький р-н</i>	4

Зазначена кількість пам'яток та об'єктів культурної спадщини засвідчує вагомий культурно-історичний потенціал регіону, до якого додаються чимало проблем, починаючи з паспортизації цих об'єктів. За даними, оприлюдненими 1 жовтня 2019 р., «загальна кількість паспортизованих пам'яток культурної спадщини області становить 374 одиниці, або 6,7% (2016 рік – 3,8%) від загальної кількості об'єктів

культурної спадщини» (На Кіровоградщині паспортизували..., 2019). Найкращі показники у Соколівській сільській раді Кропивницького району та Попельнастівській сільській раді Олександрійського району, де повністю паспортизовані об'єкти, а також у Новоукраїнському районі (35,2%) та м. Кропивницькому (24,4%). У переважній більшості районів цей показник не перевищує 5%, якщо брати пропорційно до

загальної кількості об'єктів культурної спадщини. Певні кроки у напрямку вирішення цієї проблеми були зроблені та продовжують здійснюватися, якщо згадати проєкт рішення виконавчого комітету міської ради «Про затвердження Програми паспортизації нерухомих пам'яток культурної спадщини міста Кропивницького на 2018–2020 роки» та затверджену «Програму паспортизації нерухомих пам'яток культурної спадщини міста Кропивницького на 2023–2025 роки».

Екскурсійні маршрути в рамках «зеленого туризму», яких у 2020 р. в області нарахували 210, включають стежки культурно-пізнавального, етнографічного (подієвого, фестивального) та спортивно-оздоровчого характеру. Так, існує чимало проблем, – нерозвиненість об'єктів рекреаційно-туристичної інфраструктури, ситуація з невідповідністю стану готельного господарства сучасним міжнародним та національним вимогам, низький рівень розвитку інфраструктури ринку послуг, відсутність державних й регіональних програм підтримки розвитку цього різновиду туризму, потреба в реставрації та «ревіталізації» інфраструктурних та архітектурних об'єктів Кіровоградщини задля інтеграції у новітній соціокультурний простір регіону в якості туристичних ресурсів, – але їх вирішення допоможе підвищити інвестиційну привабливість регіону, зокрема, в аспекті культурного туризму.

У випадку з сільським «зеленим» туризмом або екотуризмом – одним з найперспективніших напрямів актуалізації спадщини Кіровоградщини, цікаве зауваження зробив І. Трохименко, коли підкреслив, що мандруючи лісовими масивами та водними артеріями, велосипедними та кінно-верховими сплавами на човнах і байдарках по річках, турист має змогу паралельно ознайомитись з пам'ятками архітектури та археології, з історичними місцями та видатними місцями козацької слави, з видами народно-прикладного мистецтва регіону (Трохименко, 2017, 164). Це свідчить про цікаву колаборацію сільського та культурного різновидів туризму, якою вирізняється туристична дестинація досліджуваної області.

Аналізуючи тенденції актуалізації та інтеграції культурної спадщини в Кіровоградській області у зв'язку з креативними індустріями, Ю. Осієвська (2022d) акцентує увагу на попу-

лярності в регіоні такого різновиду культурного туризму як подієвий туризм. Заходи, які проводяться у м. Кропивницькому (свято театрального мистецтва «Вересневі самоцвіти», фестиваль виконавців на народних музичних інструментах «Провесінь», мистецький фестиваль «Кропивницький-фест», фестиваль камерної та симфонічної музики «Травневі зустрічі», Центральньо-український музейно-туристичний фестиваль, Фестиваль національних культур тощо) та інших регіональних локаціях (свята фольклору «Невичерпні джерела» у різних районних центрах області, туристичний фестиваль «Світле місто» у Світловодську, етнофестиваль «Дика груша» у с. Овсяниківка Кропивницького р-ну, фестиваль народної творчості «Folk Долинська» у м. Долинська Кропивницького р-ну, фестиваль української народної творчості «Степограй» у с. Карбівка Новоукраїнського р-ну, інтерактивний форум на базі Казавчина на Гайворонщині та ін.) розвивають соціально та економічно міста, селища та села, призводять до їх етнокультурного збагачення, а також збагачують і розвивають у культурно-пізнавальному плані відвідувачів з інших регіонів і країн. Подієвий туризм є одним з важливих засобів акумуляції, трансляції та актуалізації культури краю, що допомагає кіровоградцям зберегти та розвивати культурні традиції надалі як основу своєї регіональної етнокультурної ідентичності.

Вивчивши питання просторового поділу і типології туристичних ресурсів області, В. Вовк говорить про невеликі обсяги цих ресурсів (археологічні – близько 30, сакральні – 15, подієві – близько 10 і біосоціальні – 10), віддаючи перевагу культурно-історичній групі, за якою слідує природні та природозаповідні, а далі ідейно-тематичні. Геоінформаційне картографування доводить, що основна кількість архітектурно-історичних пам'яток знаходиться у м. Кропивницькому, а також Олександрійському та Голованівському районах. При цьому, більш-менш рівномірно розподілені біосферні та природно-заповідні ресурси, а у Олександрійському, Кропивницькому та Новоукраїнському районах найбільше розташовано атрактивних і археологічних туристичних об'єктів. Сам автор виділяє західний, центральний та східний ареали концентрації історико-культурного потенціалу, а на їхній основі – регіональні туристичні кластери (Вовк, 2020, 151).

Цікаву та інноваційну регіональну модель інтеграції культурної спадщини в сучасний соціальний простір Кіровоградщини запропонувала Ю. Осієвська (2022b), виокремивши основні напрямки інноваційно-проектної діяльності: формування культурно-туристського простору регіону, розвиток креативної індустрії, віртуалізація ресурсів культурної спадщини, створення нових музейних продуктів та взаємодія регіональних закладів культури під час вироблення унікальних форм трансляції та актуалізації культурної спадщини (культура участі).

Одним із важливих та інноваційних напрямків соціокультурного розвитку Кіровоградської області на сучасному етапі, а також збереження та актуалізації культурної спадщини краю, є конструювання культурно-туристського простору, беручи до уваги зміну інтересів, пріоритетів й мотивації українських туристів, а також важливий у методологічному плані концепт «туристського наративу», що дозволяє по-новому поглянути на конфігурацію смислових зв'язків у структурі цього простору та на туристський кластер. Під час створення такого простору та музейних продуктів важливо максимально залучити природні та культурні ресурси, формуючи у такий спосіб фундамент розвитку культурного туризму в області. Креативні індустрії охоплюють проекти відносно підтримки народних ремесл й традиційної кухні, збереження рідкісних книг та ін., тоді як віртуалізація туристично-рекреаційних ресурсів потребує залучення передових інформаційних та цифрових технологій, що особливо важливо з позиції теорії комодифікації, адже поширений мережею образ об'єкту культурної спадщини закріплюється у свідомості туриста як споживача та перетворюється на «бренд», тобто на ідентифікатор історико-культурного місця.

Культурно-пізнавальний туризм, як влучно зауважували О. Радіонова та А. Добрянська, реалізує важливу інформаційно-просвітницьку функцію та долучає культурну спадщину до світу сучасних людей, виконує важливу соціальну місію, допомагаючи мандрівникам збагатити та реалізувати соціально-культурний потенціал, вдосконалити якість життя, освоїти технології та цінності, включені до культурної спадщини (Радіонова & Добрянська, 2019).

Культурний туризм перетворює історико-культурну спадщину на ресурс соціального розвитку Кіровоградщини і вагомий чинник зміцнення регіональної економіки. Зокрема, йдеться про формування туристичного іміджу регіону за рахунок залучення культурних об'єктів та пам'яток в туристично-екскурсійних, експозиційно-виставкових та інших культурно-освітніх цілях. Вони входять до складу т. зв. внутрішніх/регіональних чинників або чинників мікросередовища і стосуються рекреаційно-туристичного потенціалу (Стельмах & Смикова, 2014).

Так, музей-заповідник Карпенка-Карого (Тобілевича) «Хутір Надія» у с. Миколаївка Кропивницького району приваблює туристів з усієї країни та з різних країн світу, а його територія є інвестиційно привабливою, її освоєння музеєм й звичайна його присутність змінює локальну соціокультурну ситуацію. Це один з туристичних об'єктів, який розкриває унікальність області з її внеском у формування образу Кіровоградщини як козацького краю, а також привертає увагу до південної частини Придніпровської височини, де переплелися історія та сучасність. Те ж саме стосується і музеїв м. Кропивницького (Краєзнавчий музей, Меморіальний музей М.Л. Кропивницького, Обласний художній музей, художньо-меморіальний музей О.О. Осмьоркіна, музей Ельворті та ін.), котрі залишаються прибутковими та цікавими об'єктами культурного туризму, хоча дослідниця О. Каргополова наголошує, що одних музеїв замало, тому необхідно розширити сферу культурного відпочинку за рахунок велосипедного туризму чи літературного або творчого (іншого профільного) уїк-енду в обласному центрі (Каргополова, 2020, 252).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, як ми бачимо, Кіровоградська область володіє вагомим культурно-історичним потенціалом, що може і повинен приваблювати туристів з інших регіонів й країн, розвиваючи у такий спосіб галузь культурного туризму як одну з найперспективніших, про що зазначають дослідники. Прикметною особливістю розвитку цього напрямку туристичної діяльності на Кіровоградщині є, по-перше, його «колаборація» з екотуризмом (сільським або зеленим туризмом), їхня співпраця і взаємодія, а, по-друге, диференціація або внутрішнє роз-

галуження, коли в рамках культурного туризму в регіоні виділяють низку його підвидів (сегментів): фестивальний або подієвий, бібліотечний, «книжково-літературний», археологічний та ін. При цьому, важливу роль відіграє туристичний брендинг як інвестиція в рекреаційний потенціал території, що пропagaє національний менталітет, історію та культуру регіону, сприяє формуванню його привабливого іміджу, а також збільшенню прибутків за рахунок поширення інформації про унікальні властивості туристичних товарів чи послуг.

Ключовими видами діяльності, які необхідно адаптувати для покращення маркетингу та просування об'єктів культурної спадщини, є друкована реклама, реклама на радіо та телебаченні, пряма поштова розсилка, цифровий маркетинг, соціальні медіа, пошук веб-контенту та інтегровані маркетингові комунікації, що також можна зарахувати до перспектив подальших досліджень в контексті специфіки та проблематики досліджуваного регіону.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вовк В. Особливості класифікації та просторового розподілу туристичних ресурсів Кіровоградської області. *Пошуки туристської привабливості Кіровоградської області: наукові розвідки* / За заг. ред. д.г.н. О.В. Колотухи. Дніпро : ФОП Середняк Т.К., 2020. С. 148–154.
2. Каргополова О. Музеї навчальних закладів Кіровоградщини – об'єкти туристичної діяльності. *Пошуки туристської привабливості Кіровоградської області: наукові розвідки* / за заг. ред. О. В. Колотухи. Дніпро: Середняк Т. К, 2020. С. 246–253.
3. На Кіровоградщині паспортизували 374 пам'ятки культурної спадщини Novosti.kr.ua. Лише факти. Нічого зайвого. 2019. URL: <http://novosti.kr.ua/2019/11/na-kirovogradshhyni-pasportyzuvaly-374-pamyatky-kulturnoyi-spadshhynu/> (дата звернення: 12.06.2023)
4. Осієвська Ю.С.. Роль культурної спадщини у процесі трансформації сучасного українського суспільства. *Science as a basis for the development of modern countries «Collection of theses of scientific and methodical reports of international scientific-practical conference»*, january 27–28. Bratislava, Slovakia, 2022. С. 120–124.
5. Осієвська Ю. С.. Культурна спадщина як драйвер соціокультурного розвитку на сучасному етапі: ефективність регіональної моделі. *Культура і сучасність*. 2022. Вип. 1. С. 99–105.
6. Осієвська Ю. С. Необхідність розробки регіональної моделі інтеграції культурної спадщини Кіровоградщини у контексті модернізації та інноваційних трендів української культурної політики. *Sciences of Europe*, 2022. Vol. 100. С. 15–20.
7. Осієвська Ю.С. Культурна спадщина Кіровоградської області: сучасний стан і проблеми актуалізації. *Питання культурології*. 2022. Вип. 40. С. 242–253.
8. Радіонова О.М., Добрянська А.Ю. Аналіз розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні. *Причорноморські економічні студії*, 2019. Вип. 47 (1). С. 73–78.
9. Стельмах О. А., Смикова М. О. Чинники, що впливають на формування туристичного іміджу регіону. *Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*. 2014. Вип. 11. С. 430–435.
10. Туристичними стежками Кіровоградщини: бібліографічний показчик / укладачі: Маламен О.П., Нельга О.Е., Пивовар Н.П. Кропивницький, 2017. 93 с.
11. Трохименко І. Суспільно-географічне дослідження послуг сільського зеленого туризму Кіровоградської області. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Географія*. 2017. Вип. 3(68)/4(69). С. 160–164.
12. Arumugam A., Nakkeeran S., Subramaniam R. Exploring the Factors Influencing Heritage Tourism Development: A Model Development. *Sustainability*. 2023. Vol.15. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/15/11986>
13. Conti A.L. Cultural heritage and tourism: Possibilities of a sustainable relationship. *Past for the Future*. 2015. № 10. P. 15–23.
14. García-Llorente M.A., Aranda-Requena J.M., Sanjuán-López M. The brand value of cultural heritage sites. *Tourism Management*. 2019. Vol. 73. P. 1–14.
15. Henderson J. Heritage and Cultural Tourism Development: Exploring the Relationship between Brand Value Enhancement and International Tourism. *International Journal of Tourism Research*. 2018. Vol. 20. P. 619–632.
16. Kapoor A., Baker M. Leveraging cultural heritage for tourism brand building. *Current Issues in Tourism*. 2019. Vol. 22. P. 5–22.
17. Konakoglu K. S. S., Kurdoğlu Ç. B. Tourism and Tourist Types in Urban Tourism. In: *Recent Advances in Social Sciences*. Publisher: Cambridge Scholars Publishing, 2018. P. 177–193.

18. Liu S., Shu H. Sustainable cultural tourism and heritage conservation in China: case studies of the ancient waterfront towns in the south of the Yangtze river. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*. 2020. Vol. 241. P. 15–26.
19. UNWTO. *Cultural Heritage and Tourism Development*. Madrid, Spain, 2001.

REFERENCES:

1. Vovk, V. (2020). Osoblyvosti klasyfikatsii ta prostorovoho rozpodilu turystychnykh resursiv Kirovohradskoi oblasti [Peculiarities of classification and spatial distribution of tourist resources of Kirovohrad region]. *Poshuky turystskoi pryvablyvosti Kirovohradskoi oblasti: naukovy rozvidky / Za zah. red. d.h.n. O.V. Kolotukhy. (148–154)*. Dnipro : FOP Seredniak T.K.
2. Karhopolova, O. (2020). Muzei navchalnykh zakladiv Kirovohradshchyny – obiekty turystychnoi diialnosti [Museums of educational institutions of Kirovohrad region are objects of tourist activity]. *Poshuky turystskoi pryvablyvosti Kirovohradskoi oblasti: naukovy rozvidky / za zah. red. O. V. Kolotukhy. (246–253)*. Dnipro: Seredniak T. K..
3. Na Kirovohradshchyni pasportyzuvaly 374 pamiatky kulturnoi spadshchyny (2019). [374 monuments of cultural heritage were certified in Kirovohrad region] *Novosti.kr.ua. Lyshe fakty. Nichoho zaivoho*. URL: <http://novosti.kr.ua/2019/11/na-kirovogradshchyni-pasportyzuvaly-374-pamyatky-kulturnoyi-spadshchyny/> (access date: 12.07.2023).
4. Osievska, Yu. C. (2022a). Rol kulturnoi spadshchyny u protsesi transformatsii suchasnoho ukrainskoho suspilstva [The role of cultural heritage in the process of transformation of modern Ukrainian society]. *Science as a basis for the development of modern countries «Collection of theses of scientific and methodical reports of international scientific-practical conference»*, january 27–28. (120–124). Bratislava, Slovakia.
5. Osievska, Yu. S. (2022b). Kulturna spadshchyna yak draiver sotsiokulturnoho rozvytku na suchasnomu etapi: efektyvnist rehionalnoi modeli [Cultural heritage as a driver of social-cultural development on the modern stage: regional model effectiveness]. *Kultura i suchasnist, 1*, 99–105.
6. Osievska, Yu. S. (2022c). Neobkhdnist rozrobky rehionalnoi modeli intehratsii kulturnoi spadshchyny Kirovohradshchyny u konteksti modernizatsii ta innovatsiinykh trendiv ukrainskoi kulturnoi polityky [The necessity of development of the regional model of the cultural heritage of Kirovohrad region integration in the context of modernization and innovative trends of the Ukrainian cultural policy]. *Sciences of Europe, 100*, 15–20.
7. Osievska, Yu. S. (2022d). Kulturna spadshchyna Kirovohradskoi oblasti: suchasnyi stan i problemy aktualizatsii [Cultural heritage of Kirovograd oblast: updating current status and issues]. *Pytannia kulturolohii, 40*, 242–253.
8. Radionova, O.M., Dobrianska, A. Iu. (2019). Analiz rozvytku kulturno-piznavalnogo turyzmu v Ukraini [Analysis of the development of cultural and cognitive tourism in Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii, 47 (1)*, 73–78.
9. Stelmakh, O. A., Smykova, M. O. (2014). Chynnyky, shcho vplyvaiut na formuvannia turystychnoho imidzhu rehionu [Factors that influence on formation of tourist image of a region]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy "Kyivskiy politekhnichnyi instytut", 11*, 430–435.
10. Turystychnymy stezhkamy Kirovohradshchyny (2017): bibliografichnyi pokazhchyk [Tourist trails of Kirovohrad region: bibliographic index] / ukladachi: Malamen O.P., Nelha O.E., Pyvovar N.P. Kropyvnytskyi.
11. Trokhymenko, I. (2017). Suspilno-geohrafichne doslidzhennia posluh silskoho zelenoho turyzmu Kirovohradskoi oblasti [Social and geographical research of rural green tourism services in the Kirovograd region]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya: Heohrafiia, 3(68)/4(69)*, 160–164.
12. Arumugam, A., Nakkeeran, S., Subramaniam, R. (2023). Exploring the Factors Influencing Heritage Tourism Development: A Model Development. *Sustainability, 15*. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/15/11986> (access date: 20.08.2023).
13. Conti, A.L. (2015). Cultural heritage and tourism: Possibilities of a sustainable relationship. *Past for the Future, 10*, 15–23.
14. García-Llorente, M.A., Aranda-Requena, J.M., Sanjuán-López, M. (2019). The brand value of cultural heritage sites. *Tourism Management, 73*, 1–14.
15. Henderson, J. (2018). Heritage and Cultural Tourism Development: Exploring the Relationship between Brand Value Enhancement and International Tourism. *International Journal of Tourism Research, 20*, 619–632.
16. Kapoor, A., Baker, M. (2019). Leveraging cultural heritage for tourism brand building. *Current Issues in Tourism, 22*, 5–22.
17. Konakoglu, K. S. S., Kurdoğlu, Ç. B. (2018). Tourism and Tourist Types in Urban Tourism. In: *Recent Advances in Social Sciences (177–193)*. Publisher: Cambridge Scholars Publishing.
18. Liu, S. & Shu, H. (2020). Sustainable cultural tourism and heritage conservation in China: case studies of the ancient waterfront towns in the south of the Yangtze river. *WIT Transactions on Ecology and the Environment, 241*, 15–26.
19. UNWTO. (2001). *Cultural Heritage and Tourism Development*. Madrid, Spain.